Sprawozdanie z wdrażania

Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

za rok 2022

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko
Rzeczpospolita Polska
Dofinansowane przez Unię Europejską
Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Spis treści

1. Identyfikacja sprawozdania rocznego z wdrażania 3
2. Przegląd wdrażania programu operacyjnego 4
2.1. System realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 4
2.2. Analiza postępu rzeczowego i finansowego 5
3. Wdrażanie osi priorytetowej 7
3.1. Przegląd wdrażania 7
3.2. Wspólne wskaźniki i wskaźniki specyficzne dla programu 19
3.3. Cele pośrednie i końcowe określone w ramach wykonania 19
3.4. Dane finansowe 19
4. Podsumowanie przeprowadzonych ewaluacji 19
5. Informacje na temat wdrażania Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, w stosownych przypadkach 24
6. Kwestie mające wpływ na wykonanie i podjęte działania 24
7. Streszczenie podawane do wiadomości publicznej 26
8. Sprawozdanie z wdrażania instrumentów finansowych 26
9. Działania podjęte w celu spełnienia warunków wstępnych, w przypadku gdy mające zastosowanie warunki wstępne nie zostały spełnione w momencie przyjmowania PO 26
10. Postępy w przygotowaniu i wdrażanie dużych projektów i Wspólnych planów działania .. 27
10.1. Duże projekty 27
10.2. Wspólne plany działania 28
11. Dodatkowe informacje, które można dołączyć, w zależności od treści i celów programu operacyjnego 28
11.3. Wkład w strategie makroregionalne i strategie morskie 28

1. Identyfikacja sprawozdania rocznego z wdrażania

CCI	2014PL16M1OP001
Nazwa programu	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
Wersja	2022.0
Rok sprawozdawczy	2022
Data zatwierdzenia sprawozdania przez Komitet Monitorujący	2023-05-

2. Przegląd wdrażania programu operacyjnego

2.1. System realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

a) Program Operacyjny

W 2022 roku Polska została poważnie dotknięta skutkami agresji zbrojnej Federacji Rosyjskiej na Ukrainę w czasie, gdy gospodarka nadal odbudowywała się po pandemii COVID-19. W odpowiedzi na nowe wyzwania, na początku czerwca 2022 r., do KE przekazaliśmy wniosek o dwie zmiany programu. Pierwsza z nich miała na celu zwiększenie efektywności programu w obszarach energetyki i transportu. Dzięki tej zmianie w szerszym zakresie możliwa jest realizacja projektów wspierających cele tzw. **zielonej transformacji energetycznej** (tj. wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych) oraz realizacja działań związanych ze **zwiększeniem bezpieczeństwa drogowego**.

Kolejna zmiana dotyczyła **II transzy REACT-EU** w wysokości ok. 93 mln euro, którą rozdysponowaliśmy na:

- sektor transportu miejskiego, ok. 70,1 mln euro;
- sektor ochrony zdrowia – na wsparcie powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych – PSSE, 19,2 mln euro;
- pomoc techniczną, 3,7 mln euro.

13 lipca 2022 r. KE zatwierdziła powyższe zmiany POIiŚ.

Na podstawie tzw. **pakietu CARE** dot. działań polityki spójności na rzecz uchodźców w Europie, w lipcu 2022 r. przesłaliśmy do KE **techniczną zmianę programu**. Polegała ona na tymczasowym zastosowaniu 100% stopy dofinansowania dla osi priorytetowych finansowanych z Funduszu Spójności, do wydatków zadeklarowanych we wnioskach o płatność do KE za rok obrachunkowy rozpoczynający się 1 lipca 2021 roku i kończący się 30 czerwca 2022 roku.

W lutym, czerwcu i wrześniu 2022 roku przesyłaliśmy do KE zmieniony *Wykaz dużych projektów*. Szczegółowe informacje są opisane w punkcie 10.1.

b) Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych

W okresie sprawozdawczym SZOOP POIiŚ 2014-2020 był 9-krotnie aktualizowany. Zmiany polegały m.in. na:

- dodaniu zapisów umożliwiających rozszerzenie zakresu wsparcia dla zieleni;
- uzupełnieniu informacji o możliwości realizacji projektów w formie grantowej;
- uzupełnieniu zapisów w związku z konkursem *Bezpieczny pieszy – doposażenie przejść dla pieszych i doposażenie szkół w zakresie edukacji komunikacyjnej*;
- uszczegółowieniu zapisów dot. projektów budowy/przebudowy centrów zarzadzania dworcami kolejowymi;
- rozszerzeniu/doprecyzowaniu katalogu beneficjentów;

- modyfikacji *Kryteriów wyboru projektów;*
- aktualizacji *Wykazu projektów zidentyfikowanych*;
- dostosowaniu tabel finansowych;
- doprecyzowaniu zapisów odnoszących się do typów projektów mogących podlegać fazowaniu;
- wpisywaniu nowych przedsięwzięć na listę projektów nadzwyczajnych.

c) Opis Funkcji i Procedur, Instrukcje Wykonawcze

W 2022 roku Instrukcja Wykonawcza IZ POIiŚ 2014-2020 oraz Opis Funkcji i Procedur POIiŚ 2014-2020 były jednokrotnie aktualizowane. Aktualizowane były także instrukcje IP i IW.

d) Kryteria wyboru projektów

W okresie sprawozdawczym Komitet Monitorujący POIiŚ 2014-2020 kilkukrotnie podejmował uchwały w sprawie przyjęcia lub aktualizacji kryteriów wyboru projektów.

e) Prace nad przygotowaniem/zmianą programów pomocowych

Prace nad rozporządzeniami regulującymi kwestie pomocy publicznej zakończyły się w poprzednich okresach sprawozdawczych. Przyjęto planowane programy pomocowe i obecnie trwa ich wdrażanie.

2.2. Analiza postępu rzeczowego i finansowego

Stan na 31 grudnia 2022 roku

- *ogłosiliśmy 109 konkursów we wszystkich wspieranych w programie sektorach na kwotę dofinansowania w wysokości ok. 8,4 mld euro[1] (ok. 29,7% alokacji);*
- *na Wykazie projektów zidentyfikowanych przez właściwe instytucje w ramach trybu pozakonkursowego znajdowały się 843 projekty z szacunkową kwotą dofinansowania UE wynoszącą 20,7 mld euro (ok. 73,4% alokacji);*
- *podpisaliśmy 2 974 umowy o dofinansowanie na kwotę wsparcia UE 25,8 mld euro (91,6% alokacji), w tym:*
  - *2 040 umów z trybu konkursowego na kwotę dofinansowania UE 6,3 mld euro;*
  - *800 umów z trybu pozakonkursowego na kwotę dofinansowania UE 19,3 mld euro;*
  - *134 umowy z trybu nadzwyczajnego na kwotę dofinansowania UE 175 mln euro;*
- *beneficjenci złożyli wnioski o płatność na kwotę 34,7 mld euro, z czego kwota dofinansowania UE wyniosła 21,1 mld euro (74,8% alokacji);*
- *do KE przesłaliśmy deklaracje wydatków na kwotę wydatków kwalifikowanych ponad 27,6 mld euro, kwota wnioskowana do Komisji Europejskiej to 24,8 mld euro (87,9% alokacji).*

Rozkład projektów, dla których zostały podpisane umowy o dofinansowanie, kształtuje się następująco:

1 Wszystkie dane finansowe w Sprawozdaniu są przeliczone po kursie EBC obowiązującym w styczniu 2023 r., tj. 4,6855 PLN/EUR.

wg rodzajów działalności gospodarczej

Umowy o najwyższej wartości dofinansowania UE zostały zawarte w ramach kategorii *Transport i składowanie* – 17,7 mld euro, następnie *Energia elektryczna, paliwa gazowe, para wodna, gorąca woda i powietrze do układów klimatyzacyjnych* – 2,3 mld euro, *Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją* – 2,1 mld euro. Na pozostałe rodzaje działalności gospodarczej (m.in. *Budownictwo*, *Administracja publiczna*, *Opieka zdrowotna*, *Kultura i sztuka*) łącznie przeznaczone zostało 3,7 mld euro.

wg rodzajów beneficjentów

- *organ władzy, administracji rządowej* – 11,4 mld euro;
- *przedsiębiorstwa* – 9,4 mld euro;
- *jednostki samorządu terytorialnego* – 3,7 mld euro;
- *samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej* – 463,2 mln euro;
- *szkoły, uczelnie, jednostki naukowe* – 242,9 mln euro;
- *instytucje gospodarki budżetowej* – 213,4 mln euro;
- *pozostałe* – 336 mln euro.

rozkład terytorialny udzielonego wsparcia

Projekty wspierane z POIiŚ 2014-2020 są realizowane na terenie wszystkich województw. Umowy o najwyższej wartości są realizowane na terenie województwa mazowieckiego (dofinansowanie UE wynoszące 5,2 mld euro) i śląskiego (dofinansowanie UE wynoszące 2,6 mld euro).

W przeliczeniu na mieszkańca, najwięcej środków zostało alokowanych dla województwa zachodniopomorskiego (1 178,7 euro/mieszkańca), mazowieckiego (941 euro/mieszkańca) i warmińsko-mazurskiego (860,6 euro/mieszkańca). Województwem o najniższej kwocie wsparcia jest województwo wielkopolskie (370 euro/mieszkańca).

obszary wiejskie

POIiŚ 2014-2020 jest programem krajowym, dedykowanym obszarowi całego kraju, bez preferencji dla obszarów wiejskich lub miejskich. Możliwość aplikowania o środki dla inwestorów na terenach wiejskich zależy więc od charakteru wsparcia udzielanego w danym działaniu.

- Do końca 2022 roku na terenach gmin wiejskich realizowanych było 330 projektów. Kwota przyznanego wsparcia UE to 716,8 mln euro.
- Najwięcej, bo aż 168 inwestycji, o wartości dofinansowania unijnego wynoszącej 319,1 mln euro, jest wdrażanych w sektorze środowiska. Wspierane inwestycje w głównej mierze dotyczą gospodarki wodno-ściekowej, ochrony przyrody i edukacji ekologicznej oraz gospodarki odpadami komunalnymi.
- 133 przedsięwzięcia, na kwotę wsparcia UE 361,8 mln euro, są realizowane w sektorze energii. Polegają one m.in. na wsparciu: inwestycji w odnawialne źródła energii, przedsięwzięć związanych z wysokosprawnym wytwarzaniem energii oraz projektów dot. sieci gazowej.

3. Wdrażanie osi priorytetowej (art. 50 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

3.1. Przegląd wdrażania

Oś priorytetowa	Kluczowe informacje na temat wdrażania osi priorytetowej w odniesieniu do kluczowych zmian, znaczących problemów i działań podjętych w celu rozwiązania tych problemów
I. Zmniejszenie emisyjności gospodarki	W 2022 roku prowadzono prace związane z oceną złożonych wniosków o dofinansowanie i monitorowaniem projektów wybranych do wsparcia. Aktualizowany był *Wykaz Projektów Zidentyfikowanych*. Kontynuowano zawieranie umów o dofinansowanie, wnioskowanie o płatności i przekazywanie wniosków o płatność do KE. Wdrażanie projektów unijnych w 2022 roku nadal było utrudnione przez skutki pandemii COVID-19. Wybuch wojny w Ukrainie spowodował, że szczególnie wzrosło znaczenie inwestycji w zakresie produkcji i dystrybucji energii elektrycznej i cieplnej. W przypadku projektów inwestycyjnych pojawiły się problemy wynikające ze znaczącego wzrostu cen materiałów i usług budowlanych, jak również braków w dostępie do materiałów budowlanych. Projekty z tego zakresu są objęte szczegółowym monitoringiem. Szczegóły nt. kluczowych kwestii mających wpływ na wdrażanie osi priorytetowej w okresie sprawozdawczym znajdują się w punkcie 6. **Konkursy**: ↳ 41 ogłoszonych naborów, budżet naborów: 2 mld euro, 113,6% alokacji. **Wykaz Projektów Zidentyfikowanych**: ↳ 150 projektów, szacowana kwota dofinansowania UE: 721,2 mln euro, 40,9% alokacji. **Umowy o dofinansowanie**: ↳ 885 umów, wartość inwestycji: 3,6 mld euro, dofinansowanie UE: 1,6 mld euro, 92,3% alokacji. ↳ w tym tryb pozakonkursowy: ○ 146 umów, wartość inwestycji: 1,7 mld euro, dofinansowanie UE: 707,2 mln euro, 40,1% alokacji. **Wnioski o płatność (poziom beneficjenta)**: ↳ wartość ogółem: 2,3 mld euro, dofinansowanie UE: 1,1 mld euro, 61,8% alokacji. **Wnioski o płatność do KE**: ↳ wydatki kwalifikowalne: 1,7 mld euro, wnioskowana refundacja: 1,6 mld euro, 85,1% alokacji. W kolejnym okresie sprawozdawczym prace będą koncentrowały się na rozliczaniu projektów w celu pełnej realizacji założeń osi priorytetowej.

Oś priorytetowa	Kluczowe informacje na temat wdrażania osi priorytetowej w odniesieniu do kluczowych zmian, znaczących problemów i działań podjętych w celu rozwiązania tych problemów
II. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu	W 2022 roku zakończono proces zawierania umów o dofinansowanie. Prowadzony był monitoring dofinansowanych projektów, trwało wnioskowanie o płatności i przekazywanie wniosków o płatność do KE. Aktualizowany był *Wykaz Projektów Zidentyfikowanych*. Wpływ na wdrażanie projektów środowiskowych miała utrzymująca się niekorzystna sytuacja na rynku materiałów i usług budowlanych, która została dodatkowo spotęgowana przez wybuch wojny w Ukrainie. Nastąpił znaczący wzrost cen towarów i usług, odpływ pracowników z Ukrainy, przerwane zostały łańcuchy dostaw, nastąpiło ograniczenie dostępności niektórych urządzeń i materiałów budowlanych. Szczegóły nt. kluczowych kwestii mających wpływ na wdrażanie osi są opisane w punkcie 6. Pomimo występujących trudności, postęp w realizacji założonych celów jest zadawalający, zarówno w zakresie kontraktacji jak i certyfikacji wydatków. **Konkursy**: ↳ 38 ogłoszonych naborów, budżet naborów: 3,4 mld euro, 99,9% alokacji. **Wykaz Projektów Zidentyfikowanych**: ↳ 52 projekty, szacowana kwota dofinansowania UE: 634,7 mln euro, 18,9% alokacji. W 2022 ogłoszono nabór grantowy dla Rodzinnych Ogrodów Działkowych (50 mln zł). **Umowy o dofinansowanie**: ↳ 851 umów, wartość inwestycji: 6,4 mld euro, dofinansowanie UE: 3,3 mld euro, 99,9% alokacji. ↳ w tym tryb pozakonkursowy: ○ 52 umowy, wartość inwestycji: 1,2 mld euro, dofinansowanie UE: 656,8 mln euro, 19,6% alokacji. **Wnioski o płatność (poziom beneficjenta)**: ↳ wartość ogółem: 5 mld euro, dofinansowanie UE: 2,8 mld euro, 84,7% alokacji. **Wnioski o płatność do KE**: ↳ wydatki kwalifikowalne: 3,8 mld euro, wnioskowana refundacja: 3,4 mld euro, 97,7% alokacji. W kolejnym okresie prace będą koncentrowały się na rozliczaniu projektów w celu pełnej realizacji założeń osi priorytetowej.

Oś priorytetowa	Kluczowe informacje na temat wdrażania osi priorytetowej w odniesieniu do kluczowych zmian, znaczących problemów i działań podjętych w celu rozwiązania tych problemów
III. Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego	W 2022 roku prowadzone były prace związane z aktualizacją *Wykazu Projektów Zidentyfikowanych,* kontynuowane było wdrażanie i rozliczanie projektów. Trwała ocena składanych wniosków, proces podpisywania umów o dofinansowanie oraz wnioskowania o płatności i przekazywania wniosków o płatność do KE. Wdrażanie projektów unijnych w 2022 roku nadal było utrudnione przez skutki pandemii COVID-19. Problemy te zostały dodatkowo spotęgowane przez wybuch wojny w Ukrainie. Nastąpił znaczący wzrost cen towarów i usług, odpływ pracowników z Ukrainy, przerwane zostały łańcuchy dostaw, nastąpiło ograniczenie dostępności niektórych urządzeń i materiałów budowlanych. Szczegóły nt. kluczowych kwestii mających wpływ na wdrażanie osi priorytetowej znajdują się w punkcie 6. Pomimo występujących trudności, postęp w realizacji założonych celów jest zadawalający, zarówno w zakresie kontraktacji jak i certyfikacji wydatków. **Konkursy**: ↳ 2 ogłoszone nabory, budżet naborów: 234,8 mln euro, 2,6% alokacji. **Wykaz Projektów Zidentyfikowanych**: ↳ 111 projektów, szacowana kwota dofinansowania UE: 9,4 mld euro, 105% alokacji. **Umowy o dofinansowanie**: ↳ 135 umów, wartość inwestycji: 17,5 mld euro, dofinansowanie UE: 8,5 mld euro, 95,1% alokacji. ↳ w tym tryb pozakonkursowy: o 104 umowy, wartość inwestycji: 16,9 mld euro, dofinansowanie UE: 8,3 mld euro, 92,3% alokacji. **Wnioski o płatność (poziom beneficjenta)**: ↳ wartość ogółem: 11,6 mld euro, dofinansowanie UE: 7,8 mld euro, 86,8% alokacji. **Wnioski o płatność do KE**: ↳ wydatki kwalifikowalne: 9,7 mld euro, wnioskowana refundacja: 8,7 mld euro, 91,2% alokacji. W kolejnym okresie sprawozdawczym główne prace będą koncentrowały się na rozliczaniu projektów w celu pełnej realizacji założeń osi priorytetowej.

Oś priorytetowa	Kluczowe informacje na temat wdrażania osi priorytetowej w odniesieniu do kluczowych zmian, znaczących problemów i działań podjętych w celu rozwiązania tych problemów
IV. Infrastruktura drogowa dla miast	W okresie sprawozdawczym trwało wdrażanie i rozliczanie projektów, podpisywanie były umowy i aneksy do umów o dofinansowanie, kontynuowano wnioskowanie o płatności i przekazywanie wniosków o płatność do KE. W 2022 roku utrzymywała się niekorzystna sytuacja na rynku budowlanym związana z pandemią COVID-19. Obserwowane problemy zostały dodatkowo spotęgowane przez wybuch wojny w Ukrainie. Nastąpił znaczący wzrost cen towarów i usług, odpływ pracowników z Ukrainy, przerwane zostały łańcuchy dostaw, nastąpiło ograniczenie dostępności niektórych urządzeń i materiałów budowlanych. Szczegóły nt. kluczowych kwestii mających wpływ na wdrażanie osi priorytetowej znajdują się w punkcie 6. Pomimo występujących trudności, postęp w realizacji założonych celów jest zadawalający, zarówno w zakresie kontraktacji jak i certyfikacji wydatków. **Konkursy**: ↳ 2 ogłoszone nabory, budżet naborów: 1,1 mld euro, 39,8% alokacji. **Wykaz Projektów Zidentyfikowanych**: ↳ 40 projektów, szacowana kwota dofinansowania UE: 2,1 mld euro, 79,2% alokacji. **Umowy o dofinansowanie**: ↳ 62 umowy, wartość inwestycji: 4,7 mld euro, dofinansowanie UE: 2,6 mld euro, 97,8% alokacji. ↳ w tym tryb pozakonkursowy: ○ 30 umów, wartość inwestycji: 3,6 mld euro, dofinansowanie UE: 1,9 mld euro, 69,4% alokacji. **Wnioski o płatność (poziom beneficjenta)**: ↳ wartość ogółem: 3,4 mld euro, dofinansowanie UE: 2,4 mld euro, 89,1% alokacji. **Wnioski o płatność do KE**: ↳ wydatki kwalifikowalne: 3 mld euro, wnioskowana refundacja: 2,6 mld euro, 92,6% alokacji. W kolejnym okresie sprawozdawczym główne prace będą koncentrowały się na rozliczaniu projektów w celu pełnej realizacji założeń osi priorytetowej.

Oś priorytetowa	Kluczowe informacje na temat wdrażania osi priorytetowej w odniesieniu do kluczowych zmian, znaczących problemów i działań podjętych w celu rozwiązania tych problemów
V. Rozwój transportu kolejowego w Polsce	W 2022 roku prowadzono prace związane z aktualizacją *Wykazu Projektów Zidentyfikowanych,* kontynuowane było wdrażanie i rozliczanie projektów, trwała ocena złożonych aplikacji i proces podpisywania umów o dofinansowanie oraz wnioskowania o płatności i przekazywania wniosków o płatność do KE. Cel certyfikacji zaplanowany na 2022 r. nie został osiągnięty. Na wysokość certyfikacji miało wpływ niższe wykonanie w projektach w związku z występującymi opóźnieniami w realizacji umów z wykonawcami oraz wydłużone procedowanie decyzji administracyjnych. Obserwowane problemy zostały dodatkowo spotęgowane przez wybuch wojny w Ukrainie. Nastąpił znaczący wzrost cen towarów i usług, odpływ pracowników z Ukrainy, przerwane zostały łańcuchy dostaw, nastąpiło ograniczenie dostępności niektórych urządzeń i materiałów budowlanych. Szczegóły nt. kluczowych kwestii mających wpływ na wdrażanie osi priorytetowej znajdują się w punkcie 6. **Konkursy**: ↳ 5 ogłoszonych naborów, budżet naborów: 813 mln euro, 16,8% alokacji. **Wykaz Projektów Zidentyfikowanych**: ↳ 63 projekty, szacowana kwota dofinansowania UE: 4 mld euro, 82,7% alokacji. **Umowy o dofinansowanie**: ↳ 88 umów, wartość inwestycji: 8,7 mld euro, dofinansowanie UE: 4,8 mld euro, 99,2% alokacji. ↳ w tym tryb pozakonkursowy: ○ 60 umów, wartość inwestycji: 6,9 mld euro, dofinansowanie UE: 3,9 mld euro, 80,9% alokacji. **Wnioski o płatność (poziom beneficjenta)**: ↳ wartość ogółem: 5,7 mld euro, dofinansowanie UE: 3,3 mld euro, 68,5% alokacji. **Wnioski o płatność do KE**: ↳ wydatki kwalifikowalne: 4,3 mld euro, wnioskowana refundacja: 3,9 mld euro, 77,6% alokacji. W kolejnym okresie główne prace będą koncentrowały się na rozliczaniu projektów w celu pełnej realizacji założeń osi priorytetowej.

Oś priorytetowa	Kluczowe informacje na temat wdrażania osi priorytetowej w odniesieniu do kluczowych zmian, znaczących problemów i działań podjętych w celu rozwiązania tych problemów
VI. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach	W 2022 roku prowadzono prace związane z aktualizacją *Wykazu Projektów Zidentyfikowanych,* kontynuowane było wdrażanie i rozliczanie projektów, trwała ocena złożonych aplikacji, proces podpisywania umów o dofinansowanie oraz wnioskowania o płatności i przekazywania wniosków o płatność do KE. W 2022 roku utrzymywała się niekorzystna sytuacja na rynku budowlanym związana z pandemią COVID-19. Obserwowane problemy zostały dodatkowo spotęgowane przez wybuch wojny w Ukrainie. Nastąpił znaczący wzrost cen towarów i usług, odpływ pracowników z Ukrainy, przerwane zostały łańcuchy dostaw, nastąpiło ograniczenie dostępności niektórych urządzeń i materiałów budowlanych. Szczegóły nt. kluczowych kwestii mających wpływ na wdrażanie osi priorytetowej znajdują się w punkcie 6. Pomimo występujących trudności, postęp w realizacji założonych celów jest zadawalający, zarówno w zakresie kontraktacji jak i certyfikacji wydatków. **Konkursy**: ↳ 2 ogłoszone nabory (w tym 1 w 2022 roku), budżet naborów: 99,9 mln euro, 4,6% alokacji. **Wykaz Projektów Zidentyfikowanych**: ↳ 53 projektów, szacowana kwota dofinansowania UE: 2 mld euro, 91% alokacji. **Umowy o dofinansowanie**: ↳ 68 umów, wartość inwestycji: 4 mld euro, dofinansowanie UE: 2,1 mld euro, 97,2% alokacji. ↳ w tym tryb pozakonkursowy: ○ 46 umów, wartość inwestycji: 3,9 mld euro, dofinansowanie UE: 2 mld euro, 92,8% alokacji. **Wnioski o płatność (poziom beneficjenta)**: ↳ wartość ogółem: 2,8 mld euro, dofinansowanie UE: 1,6 mld euro, 73,1% alokacji. **Wnioski o płatność do KE**: ↳ wydatki kwalifikowalne: 2,3 mld euro, wnioskowana refundacja: 2,1 mld euro, 92,7% alokacji. W kolejnym okresie sprawozdawczym główne prace będą koncentrowały się na rozliczaniu projektów w celu pełnej realizacji założeń osi priorytetowej.

Oś priorytetowa	Kluczowe informacje na temat wdrażania osi priorytetowej w odniesieniu do kluczowych zmian, znaczących problemów i działań podjętych w celu rozwiązania tych problemów
VII. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego	W okresie sprawozdawczym prowadzono prace związane z aktualizacją *Wykazu Projektów Zidentyfikowanych,* kontynuowane było wdrażanie i rozliczanie projektów, trwał proces aneksowania umów o dofinansowanie a także wnioskowania o płatności i przekazywania wniosków o płatność do KE. Podobnie jak w przypadku innych osi wojna w Ukrainie nie pozostawała bez wpływu na wdrażanie VII osi priorytetowej. Szczególnie dotkliwy jest wzrost cen materiałów i robót budowlanych w toczących się postępowaniach przetargowych. Odczuwalne jest także zmniejszenie dostępności niektórych materiałów (np. stali) oraz zakłócenia w łańcuchach dostaw. Szczegóły nt. kluczowych kwestii mających wpływ na wdrażanie osi priorytetowej w okresie sprawozdawczym są opisane w punkcie 6. Pomimo występujących trudności, postęp w realizacji założonych celów VII osi priorytetowej jest zadawalający, zarówno w zakresie kontraktacji jak i certyfikacji wydatków. **Wykaz Projektów Zidentyfikowanych**: ↳ 68 projektów, szacowana kwota dofinansowania UE: 936,8 mln euro, 99,5% alokacji. **Umowy o dofinansowanie**: ↳ 61 umów, wszystkie z trybu pozakonkursowego, wartość inwestycji: 2,7 mld euro, dofinansowanie UE: 929,1 mln euro, 98,7% alokacji. **Wnioski o płatność (poziom beneficjenta)**: ↳ wartość ogółem: 1,8 mld euro, dofinansowanie UE: 743,7 mln euro, 79% alokacji. **Wnioski o płatność do KE**: ↳ wydatki kwalifikowalne: 1,1 mld euro, wnioskowana refundacja: 987,8 mln euro, 98,8% alokacji. W kolejnym okresie sprawozdawczym główne prace będą koncentrowały się na rozliczaniu projektów w celu pełnej realizacji założeń osi priorytetowej.

Oś priorytetowa	Kluczowe informacje na temat wdrażania osi priorytetowej w odniesieniu do kluczowych zmian, znaczących problemów i działań podjętych w celu rozwiązania tych problemów
VIII. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury	W 2022 roku kontynuowane było wdrażanie i rozliczanie projektów, podpisywane były aneksy do umów, trwało wnioskowanie beneficjentów o płatności i przekazywanie wniosków o płatność do KE. Wojna w Ukrainie skutkuje m.in. przerwaniem łańcuchów dostaw, co wpływa na wstrzymanie lub opóźnienia w produkcji elementów elektroniki, które będą niezbędne dla nowych wystaw. Ograniczona dostępność urządzeń multimedialnych wpływa zarówno na wzrost ich ceny, jak i znaczne opóźnienia w dostawach. Obserwowany wzrost cen może wiązać się z żądaniami wykonawców prac remontowych i konserwatorskich odnośnie zwiększenia wynagrodzeń. Szczegóły nt. kluczowych kwestii mających wpływ na wdrażanie osi priorytetowej w okresie sprawozdawczym znajdują się w punkcie 6. Pomimo występujących trudności, postęp w realizacji założonych celów osi jest zadawalający, zarówno w zakresie kontraktacji jak i certyfikacji wydatków. **Konkursy**: ↳ 5 ogłoszonych naborów, budżet naborów: 382,9 mln euro, 86,6% alokacji. **Wykaz Projektów Zidentyfikowanych**: ↳ 6 projektów, szacowana kwota dofinansowania UE: 21,9 mln euro, 4,9% alokacji. **Umowy o dofinansowanie**: ↳ 145 umów, wartość inwestycji: 674,9 mln euro, dofinansowanie UE: 433,1 mln euro, 98% alokacji. ↳ w tym tryb pozakonkursowy: o 6 umów, wartość inwestycji: 26,6 mln euro, dofinansowanie UE: 22,5 mln euro, 5,1% alokacji. **Wnioski o płatność (poziom beneficjenta)**: ↳ wartość ogółem: 596,3 mln euro, dofinansowanie UE: 383,9 mln euro, 86,9% alokacji. **Wnioski o płatność do KE**: ↳ wydatki kwalifikowalne: 514,8 mln euro, wnioskowana refundacja: 450,3 mln euro, 96,4% alokacji. W kolejnym okresie sprawozdawczym główne prace będą koncentrowały się na rozliczaniu projektów w celu pełnej realizacji założeń osi priorytetowej.

Oś priorytetowa	Kluczowe informacje na temat wdrażania osi priorytetowej w odniesieniu do kluczowych zmian, znaczących problemów i działań podjętych w celu rozwiązania tych problemów
IX. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia	W 2022 roku działania koncentrowały się przede wszystkim na dalszej identyfikacji, ocenie i kontraktacji projektów w ramach dodatkowej alokacji otrzymanej na wsparcie jednostek/podmiotów zaangażowanych w realizację działań związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 oraz innych chorób zakaźnych. Udało się niemal w pełni zagospodarować alokację osi. Kluczowe kwestie mające wpływ na wdrażanie osi priorytetowej zostały opisane w punkcie 6. Postęp w realizacji założonych celów osi jest zadawalający, zarówno w zakresie kontraktacji jak i certyfikacji wydatków. **Konkursy**: ↳ 10 ogłoszonych naborów, budżet naborów: 236,8 mln euro, 37,7% alokacji. **Wykaz Projektów Zidentyfikowanych**: ↳ 222 projekty, szacowana kwota dofinansowania UE: 206,8 mln euro, 33% alokacji. **Umowy o dofinansowanie**: ↳ 575 umów, wartość inwestycji: 950,2 mln euro, dofinansowanie UE: 630,8 mln euro, 100% alokacji. ↳ w tym tryb pozakonkursowy: ○ 222 umowy, wartość inwestycji: 396,4 mln euro, dofinansowanie UE: 207,3 mln euro, 33% alokacji; ↳ w tym tryb nadzwyczajny: ○ 134 umowy, wartość inwestycji: 208 mln euro, dofinansowanie UE: 175 mln euro, 27,9% alokacji; **Wnioski o płatność (poziom beneficjenta)**: ↳ wartość ogółem: 859,8 mln euro, dofinansowanie UE: 578,8 mln euro, 92,2% alokacji. **Wnioski o płatność do KE**: ↳ wydatki kwalifikowalne: 757,5 mln euro, wnioskowana refundacja: 664,6 mln euro, 100% alokacji. W kolejnym okresie sprawozdawczym główne prace będą koncentrowały się na rozliczaniu projektów w celu pełnej realizacji założeń osi priorytetowej.

Oś priorytetowa	Kluczowe informacje na temat wdrażania osi priorytetowej w odniesieniu do kluczowych zmian, znaczących problemów i działań podjętych w celu rozwiązania tych problemów
X Pomoc Techniczna	Realizacja osi priorytetowej przebiega zgodnie z oczekiwaniami. W 2022 roku IZ POIiŚ kontynuowała proces realizacji umów o dofinansowanie na lata 2021-2023, rozliczania wniosków o płatność i przekazywania ich do KE. W 2022 roku IZ POIiŚ opracowała *Podręcznik wnioskowania o dofinansowanie wynagrodzeń dla Instytucji Pośredniczących i Wdrażających w ramach X osi priorytetowej - Pomoc Techniczna w ramach POIiŚ 2014-2020*. W IV kwartale 2022 r. zawarto pierwszą umowę o dofinansowanie wynagrodzeń. **Umowy o dofinansowanie**: ↳ 51 umów, wszystkie z trybu pozakonkursowego, wartość projektów ogółem: 347,4 mln euro, dofinansowanie UE: 295,1 mln euro, 94,1% alokacji. **Wnioski o płatność (poziom beneficjenta)**: ↳ wartość ogółem: 283,9 mln euro, dofinansowanie UE: 234,4 mln euro, 74,7% alokacji. **Wnioski o płatność do KE**: ↳ wydatki kwalifikowalne: 291,1 mln euro, wnioskowana refundacja: 259,8 mln euro, 79,5% alokacji. W kolejnym okresie sprawozdawczym planowane jest zawarcie umów o dofinansowanie dla projektów wsparcia wynagrodzeń dla pracowników zaangażowanych we wdrażanie POIiŚ w sektorach transportu, energetyki i środowiska, kultury oraz zdrowia. Główne prace będą koncentrowały się na rozliczaniu projektów w celu pełnej realizacji założeń osi priorytetowej.

Oś priorytetowa	Kluczowe informacje na temat wdrażania osi priorytetowej w odniesieniu do kluczowych zmian, znaczących problemów i działań podjętych w celu rozwiązania tych problemów
XI REACT-EU	Decyzją z 13 lipca 2022 roku KE przyjęła zmiany w POIiŚ mające na celu przyznanie II transzy środków z REACT-EU. **Alokacja XI osi wynosi 737,2 mln euro**. W sektorze energetyki podpisano umowy: ↳ *Program Priorytetowy Mój Prąd na lata 2021-2023 – React EU*, ↳ *Gazociągu Gustorzyn – Wronów – budowa odcinka Leśniewice – Wronów*. W 2022 roku IP w sektorze zdrowia realizowała działania związane z naborem, oceną i wyborem projektów mających na celu poprawę zdolności reagowania systemu opieki zdrowotnej w sytuacjach kryzysowych oraz wzmocnienie długofalowej odporności systemu ochrony zdrowia. W sektorze transportu miejskiego we wrześniu 2022 r. ogłoszono konkursy na zakup taboru autobusowego nisko i zeroemisyjnego oraz taboru tramwajowego i trolejbusowego oraz na opracowanie Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej. **Konkursy**: ↳ 4 ogłoszone nabory (w tym 3 w okresie sprawozdawczym), budżet naborów: 172,7 mln euro, 23,5% alokacji. **Wykaz Projektów Zidentyfikowanych**: ↳ 66 projektów, szacowana kwota dofinansowania UE: 536 mln euro, 72,8% alokacji. **Umowy o dofinansowanie**: ↳ 52 umowy, wartość inwestycji: 709 mln euro, dofinansowanie UE: 444,8 mln euro, 60,4% alokacji. ↳ w tym tryb pozakonkursowy: o 21 umów, wartość inwestycji: 657,7 mln euro, dofinansowanie UE: 400,4 mln euro, 54,4% alokacji; **Wnioski o płatność (poziom beneficjenta)**: ↳ wartość ogółem: 223,9 mln euro, dofinansowanie UE: 133,2 mln euro, 18,1% alokacji. **Wnioski o płatność do KE**: ↳ wydatki kwalifikowalne: 141,8 mln euro, wnioskowana refundacja: 141,8 mln euro, 19,2% alokacji. W pierwszej połowie 2023 roku planowane jest zakończenie kontraktacji. W kolejnych kwartałach prace skoncentrują się wdrażaniu i rozliczaniu projektów w celu pełnej realizacji założeń osi.

Oś priorytetowa	Kluczowe informacje na temat wdrażania osi priorytetowej w odniesieniu do kluczowych zmian, znaczących problemów i działań podjętych w celu rozwiązania tych problemów
XII Pomoc techniczna REACT-EU	W 2022 r. (28 września) została podpisana decyzja zmieniająca decyzję dla. projektu pt. *Wdrażanie wsparcia w ramach środków pomocy technicznej POIiŚ REACT-EU* aktualizująca maksymalną kwotę dofinansowania. Tym samym została uwzględniona zmiana POIiŚ w zakresie II transzy instrumentu REACT-EU, zatwierdzona przez KE decyzją z 13 lipca 2022 roku. Wsparcie jest rozliczane w oparciu o stawkę ryczałtową tj. wnioski o płatność z pomocy technicznej REACT-EU są przygotowywane każdorazowo na poziomie 4% certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych osi priorytetowej XI REACT EU, powiększone o wkład krajowy w zakresie PT REACT-EU. **Umowy o dofinansowanie**: ↳ 1 umowa z trybu pozakonkursowego, wartość projektu ogółem: 36,7 mln euro, dofinansowanie UE: 31 mln euro, 100% alokacji. **Wnioski o płatność (poziom beneficjenta)**: ↳ wartość ogółem: 1,6 mln euro, dofinansowanie UE: 1,4 mln euro, 4,5% alokacji. **Wnioski o płatność do KE**: ↳ wydatki kwalifikowalne: 6,7 mln euro, wnioskowana refundacja: 5,7 mln euro, 18,5% alokacji. W kolejnym okresie sprawozdawczym prace będą koncentrowały się na wdrażaniu i rozliczaniu projektu PT w celu pełnej realizacji założeń osi.

3.2. Wspólne wskaźniki i wskaźniki specyficzne dla programu

Dane na temat wspólnych wskaźników oraz wskaźników specyficznych dla programu znajdują się w załączniku nr 1 do *Sprawozdania rocznego z wdrażania Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020*.

3.3. Cele pośrednie i końcowe określone w ramach wykonania (art. 50 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

Dane na temat celów pośrednich i końcowych wskaźników określonych w ramach wykonania znajdują się w załączniku nr 1 do *Sprawozdania rocznego z wdrażania Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020*.

3.4. Dane finansowe

Informacje finansowe znajdują się w załączniku nr 1 do *Sprawozdania rocznego z wdrażania Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020*.

4. Podsumowanie przeprowadzonych ewaluacji

W 2022 roku jednostki ewaluacyjne POIiŚ 2014-2020 zakończyły realizację czterech badań ewaluacyjnych. Były to:

- dwie ewaluacje wpływu działań wdrożeniowych na realizację celów szczegółowych określonych w programie dla osi sektora energetyki, tj.:
    a. osi I *Zmniejszenie emisyjności gospodarki*;
    b. osi VII *Poprawa bezpieczeństwa energetycznego;*
- oraz dwie ewaluacje podsumowujące postęp rzeczowy i rezultaty wdrażania z elementami prognozy w zakresie celów końcowych ram wykonania:
    a. dla czterech osi transportowych programu, tj. osi:
        i. III *Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego*;
        ii. IV *Infrastruktura drogowa dla miast*;
        iii. V *Rozwój transportu kolejowego w Polsce*;
        iv. i VI *Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach*;
    b. oraz dla osi VIII *Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury*.

Ewaluacja podsumowująca postęp rzeczowy i rezultaty wdrażania dla osi transportowych zapewniła także pomiar (na potrzeby sprawozdawcze POIiŚ 2014-2020) aktualnych wartości części transportowych wskaźników rezultatu strategicznego.

Ewaluacja wpływu dla osi *Zmniejszenie emisyjności gospodarki* objęła również powiązane tematycznie z zakresem merytorycznym badania Działanie 11.1. *Mój Prąd,* a w analizach wykonywanych na potrzeby wniosków dla I osi POIiŚ 2014-2020, uwzględniono również potencjalny wpływ innych

programów i funduszy, które w perspektywie finansowej 2014-2020 oferowały wsparcie na poprawę efektywności energetycznej i OZE.

Syntezy ustaleń z tych ewaluacji opisane są w tabeli poniżej. Raporty końcowe wszystkich badań udostępniane są Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej poprzez system SFC2014. Są one też publikowane w Krajowej Bazie Badań Ewaluacyjnych na stronie internetowej http://www.ewaluacja.gov.pl.

Ponadto okresie sprawozdawczym opracowano:

- założenia trzech ewaluacji oceniających wpływ działań wdrożeniowych na realizację celów programu w sektorze transportu (dla dróg, kolei i transportu intermodalnego oraz transportu miejskiego);
- oraz założenia ewaluacji podsumowującej postęp rzeczowy i rezultaty wraz z oceną wpływu działań wdrożeniowych na realizację celów II osi programu *Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu*.

Wyniki tych czterech planowanych ewaluacji będą dostępne w 2023 roku.

Założenia i projekty raportów ze wszystkich badań realizowanych ze środków POIiŚ 2014-2020 podlegają systematycznej konsultacji w ramach prac roboczej *Grupy sterującej ewaluacją POIiŚ 2014-2020.*

W 2022 roku, zgodnie z wymogami określonymi w *CPR* na lata 2014-2020 (art. 114.2. rozporządzenia 1303/2013), opracowano również dokument pn. *Podsumowanie wyników ewaluacji oraz głównych produktów i rezultatów POIiŚ 2014-2020*. Dokument prezentuje przegląd prac ewaluacyjnych w ramach POIiŚ 2014-2020 do końca 2022 roku oraz wyniki badań w podziale na osie priorytetowe w odniesieniu do wskaźników rezultatu i produktu. *Podsumowanie* zostało przesłane do Komisji Europejskiej oraz udostępnione Komitetowi Monitorującemu POIiŚ 2014-2020.

Lp.	Nazwa	Fundusz	Od miesiąca	Od roku	Do miesiąca	Do roku	Rodzaj oceny	Cel tematyczny	Temat	Ustalenia
1.	*Wpływ działań podejmowanych w ramach I osi POIiŚ 2014-2020 na poprawę efektywności energetycznej oraz na wytwarzanie i dystrybucję energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii*	FS	08	2022	12	2022	wpływ	04	Energetyka	POIiŚ 2014-2020 ma istotny wkład w zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE). Dofinansowane inwestycje wpływają m.in. na zwiększenie efektywności energetycznej budynków i wzrost wykorzystania OZE w sektorze publicznym i mieszkaniowym. Istotny wpływ identyfikowany jest przede wszystkim w zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, w szczególności budynków placówek szkolnictwa artystycznego, szkolnictwa wyższego itd. W przypadku wielorodzinnych budynków mieszkalnych można mówić o istotnym wpływie punktowym - na poziomie kilku mniejszych i średniej wielkości ośrodków miejskich, głównie na Śląsku. W niektórych obszarach środki POIiŚ były istotnym uzupełnieniem ustawowych instrumentów wsparcia (np. wspierających termomodernizację budynków mieszkalnych). Wykazano też istotność wpływu Programu na rozwój inteligentnych funkcjonalności w elektroenergetycznych sieciach dystrybucyjnych (*smart grid*), modernizację i rozbudowę sieci ciepłowniczych oraz zwiększenie produkcji energii elektrycznej i cieplnej w wysokosprawnej kogeneracji. Środki POIiŚ 2014-2020 są impulsem dla bardziej ambitnych działań w obszarze szeroko rozumianej transformacji energetycznej. Wiele dofinansowanych przedsięwzięć można uznać za dobrą praktykę i wzorzec na kolejną perspektywę finansową (np. instalacje kogeneracyjne bazujące na OZE), a interwencja POIiŚ 2014-2020 przyczyni się do propagowania nowatorskich rozwiązań w obszarze transformacji energetycznej.
2.	*Wpływ działań podejmowanych w ramach VII osi POIiŚ 2014-2020 na dywersyfikację dostaw gazu i wzrost sprawności krajowego*	EFRR	08	2022	12	2022	wpływ	07	Energetyka	W zakresie dywersyfikacji dostaw gazu przeprowadzone analizy wskazują na to, że obserwowana poprawa wartości wielu wskaźników charakteryzujących poziom bezpieczeństwa energetycznego nie byłaby możliwa bez inwestycji wspartych ze środków UE, w tym POIiŚ 2014-2020. Interwencja POIiŚ 2014-2020 ma istotny wpływ na wzrost poziomu bezpieczeństwa energetycznego

Lp.	Nazwa	Fundusz	Od miesiąca	Od roku	Do miesiąca	Do roku	Rodzaj oceny	Cel tematyczny	Temat	Ustalenia
	systemu elektroenergetycznego									i stabilności dostaw gazu ziemnego (uzyskanie nowych mocy importowych terminala LNG w Świnoujściu, wsparcie rozbudowy Krajowego Systemu Przesyłowego). Wyniki badania w aspekcie wpływu działań POIiŚ na sprawność krajowego systemu elektroenergetycznego wskazują, że wpływ ten istnieje i jest znaczący. Efekty dofinansowanych projektów obejmują m.in. likwidację „wąskich gardeł" w przesyle energii elektrycznej i poprawę warunków ruchowych pracy sieci. Bardzo istotne znaczenie mają także wdrożone inteligentne funkcjonalności, które pomagają optymalizować pracę systemu elektroenergetycznego w taki sposób, aby był bezpieczny i stabilny, przy jednoczesnym ograniczeniu strat energii. Badanie wykazało, że wsparcie POIiŚ stanowiło efektywny sposób wykorzystania środków publicznych z punktu widzenia realizacji celów związanych ze wzmacnianiem bezpieczeństwa energetycznego kraju.
3.	*Ewaluacja podsumowująca postęp rzeczowy i rezultaty POIiŚ 2014-2020 z elementami przeglądu celów końcowych ram wykonania w zakresie osi POIiŚ 2014-2020 wdrażanych przez CUPT*	FS, EFRR	12	2021	09	2022	*on-going* z eleme-ntami *ex-post*	04, 07	Transport	Główne wnioski: 1. zakłada się, że dostępna alokacja co do zasady zostanie wykorzystana. W obszarach, gdzie stwierdzono wolne środki, przeprowadzono dodatkowe nabory wniosków o dofinansowanie, by w pełni wykorzystać dostępną alokację. 2. wskaźniki produktu: szacuje się, że w III, IV VI osi wskaźniki zostaną osiągnięte na koniec 2023 r. Brak pełnej realizacji zakładanego poziomu wskaźników produktu dotyczy V osi, co związane jest przede wszystkim z brakiem możliwości realizacji pełnego zakresu projektów i koniecznością ich fazowania. Stwierdzono, iż projekty realizowane w ramach osi III-VI w sposób bezpośredni bądź pośredni odnoszą się do poszczególnych założeń Strategii Europa 2020. Cele Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju są spójne ze Strategią Europa 2020 i odnoszą się do niej w sposób bezpośredni (w zakresie B+R, edukacji, energii, klimatu, transportu) lub pośredni (w zakresie włączenia społecznego, rynku pracy). Poszczególne osie priorytetowe POIiŚ są bezpośrednio

Lp.	Nazwa	Fundusz	Od miesiąca	Od roku	Do miesiąca	Do roku	Rodzaj oceny	Cel tematyczny	Temat	Ustalenia
										powiązane z celami zawartymi w SRT2030, SOR czy też realizują zapisy Strategii UE.
4.	*Ewaluacja podsumowująca postęp rzeczowy i rezultaty VIII osi POIiŚ 2014-2020 „Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury”*	EFRR	07	2022	12	2022	*on-going* z eleme-ntami *ex-post*	06	Kultura	1. Nie zidentyfikowano istotnego zagrożenia dla realizacji wartości docelowych wskaźników rezultatu strategicznego. 2. Aktualny stan wdrażania VIII osi POIiŚ zapewnia realizację celów końcowych dla wskaźników ram wykonania, przy uwzględnieniu projektów zagrożonych rozwiązaniem umowy o dofinansowanie. 3. Obecny stan wdrażania projektów w ramach VIII osi POIiŚ zapewnia pełną realizację wskaźników rezultatu bezpośredniego w regionie lepiej rozwiniętym, natomiast istnieje ryzyko niepełnego wykonania wskaźników w regionach słabiej rozwiniętych. 4. Wskazówki w zakresie działań wzmacniających skuteczność realizacji celów i wskaźników POIiŚ i FEnIKS to w szczególności: a) poszukiwanie przez beneficjentów możliwości pozyskania dodatkowych odbiorców oferty, także z grup, które dotychczas z niej nie korzystały lub korzystały w niewielkim stopniu, b) zastosowanie przemyślanej i szerszej akcji promującej nową ofertę beneficjentów, a także uruchomienie jej odpowiednio wcześniej, przed zakończeniem realizacji projektu, c) zintensyfikowane monitorowanie przez IP poziomu osiągania wskaźników rezultatu bezpośredniego, zwłaszcza w ramach projektów, których realizacja kończy się w ostatnim kwartale 2022 r. oraz w 2023 roku, d) w przypadku projektów, które realizowane będą w ramach programu FEnIKS - wdrożenie rozwiązań, które okazały się skuteczne w realizacji celów i wskaźników w ramach VIII osi POIiŚ w warunkach, jakie spowodowała pandemia i inne globalne zjawiska.

5. Informacje na temat wdrażania Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, w stosownych przypadkach (art. 19 ust. 2 i 4 rozporządzenia (UE) nr 1304/2013)

Nie dotyczy Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

6. Kwestie mające wpływ na wykonanie i podjęte działania (art. 50 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

a. Kwestie mające wpływ na wykonanie osi priorytetowej i podjęte działania

Wdrażanie projektów unijnych w 2022 roku nadal było utrudnione przez sytuację spowodowaną pandemią COVID-19. **Wojna w Ukrainie** spotęgowała problemy dotychczas obserwowane podczas wdrażania POIiŚ. Wśród **istotnych kwestii wpływających na realizację programu** należy wymienić:

- **znaczący wzrost cen materiałów i usług budowlanych oraz wzrost kosztów projektów w wyniku rozstrzygniętych postępowań przetargowych** – ma wpływ na wszystkie przedsięwzięcia inwestycyjne w programie;

  Instytucje zaangażowane we wdrażanie osi priorytetowych analizują wzrost kosztów w projektach. W miarę dostępności środków, w uzasadnionych sytuacjach, podejmowane są decyzje dot. zwiększenia wsparcia dla projektów, po uprzednim zbadaniu czy projekty nadal spełniają kryteria wyboru. Organizowane są spotkania z beneficjentami, prowadzone są analizy możliwych rozwiązań.

- **problemy związane bezpośrednio z wybuchem wojny**, np.:
  - braki kadrowe (odpływ pochodzących z Ukrainy pracowników budowlanych jak również pracowników jednostek realizujących projekty);
  - utrudnienia w dostawie materiałów budowlanych i sprzętu z uwagi na przerwane łańcuchy dostaw;
  - opóźnienia w dostawach sprzętów zakupionych przez podmioty lecznicze z uwagi na fakt, że jakikolwiek transport przez terytorium Ukrainy jest niemożliwy;
  - znaczący wzrost cen energii, w tym gazu oraz wzrost cen materiałów budowlanych i usług;
  - trudności związane z inwestycjami opartymi o budowę nowych przyłączy gazowych, gdyż w związku z pełnym zarezerwowaniem środków inwestycyjnych, Polska Spółka Gazownictwa czasowo wstrzymała zawieranie nowych umów na realizację takich przyłączy. Ekonomiczna opłacalność stawia pod znakiem zapytania projekty, w których źródła kogeneracyjne oparte są na produkcji energii pochodzącej z gazu ziemnego;

- **opóźnienia w realizacji projektów** spowodowane m.in. zmianami w projektach, opóźnieniami w ogłaszaniu przetargów, przedłużającymi się procedurami przetargowymi, unieważnianiem postępowań ze względu na przekroczenie wartości złożonej oferty w stosunku do wartości przeznaczonej na realizację zamówienia, jak również innymi czynnikami tj. znaleziska

archeologicznie, długotrwała wycinka drzew czy złe warunki atmosferyczne, które uniemożliwiają prowadzenie robót;

- **problemy z wykonawcami** – odstępowanie od umów, spory, problemy z rozliczeniami, zgłaszanie przez wykonawców roszczeń waloryzacyjnych wywołanych inflacją, upadłość wykonawców;
- **opóźnienia w uzyskiwaniu decyzji administracyjnych**, opóźnienia procedur odbiorowych (uzyskiwanie niezbędnych zezwoleń na dopuszczenie do eksploatacji), długotrwały proces pozyskiwania gruntów na cele inwestycyjne;
- trudności z osiągnięciem wskaźników rezultatu w projektach sektora kultury (wpływ pandemii COVID-19 na modele zachowań społecznych);
- wyzwanie związane z zakontraktowaniem i rozliczeniem projektów REACT-EU w sektorze zdrowia, długotrwały i skomplikowany proces oceny **kilkuset wniosków** o dofinansowanie złożonych przez wnioskodawców w ramach REACT-EU spowodowany w głównej mierze niską jakością wniosków o dofinansowanie.

Podejmowane działania zaradcze:

- stosowanie indywidualnego i elastycznego podejścia do pojawiających się problemów, możliwość wydłużania realizacji projektów;
- instytucje na bieżąco analizują informacje przekazywane przez beneficjentów m.in. we wnioskach o płatność. Organizowane są spotkania z beneficjentami i okresowe przeglądy projektów oraz cykliczne spotkania z udziałem wszystkich zaangażowanych instytucji;
- w sektorze transportu – IP współuczestniczy w uzgadnianiu źródeł finansowania, odpowiednim modyfikowaniu Krajowego Programu Kolejowego oraz Szczegółowego Planu Realizacji KPK. Działania te mają na celu przede wszystkim zniwelowanie negatywnych skutków wzrostu cen. IP weryfikuje dokumentację projektową przed złożeniem wniosku o dofinansowanie, a następnie monitoruje postęp procedur przetargowych;
- w sektorze kultury KE wyraziła zgodę na ujmowanie odwiedzin on-line we wskaźnikach rezultatu (pod określonymi warunkami);
- wykorzystanie dostępnych mechanizmów tj. fazowanie/etapowanie czy włączenie projektów na listę operacji niefunkcjonujących, adekwatnie do sytuacji w danym projekcie.

Nadchodzący rok upłynie pod znakiem przygotowań do zamknięcia POIiŚ. Do końca 2023 roku beneficjenci będą mogli ponosić wydatki, które kwalifikują się do refundacji w ramach programu, aby w ciągu kolejnych 6 miesięcy 2024 roku mogły one zostać certyfikowane do Komisji Europejskiej.

Będzie to więc rok wymagający ścisłego monitorowania procesu wydatkowania środków w projektach i zarządzania alokacją, tak aby wykorzystać całą dostępną kwotę. Bieżące zarządzanie alokacją będzie miało na celu jak najszybszą identyfikację środków, które pozostaną niewykorzystane np. w wyniku powstałych oszczędności, tak aby z dochowaniem wszelkich procedur w krótkim czasie przesunąć te kwoty na obszary, gdzie wciąż mamy zdolności absorpcyjne.

Przeciwdziałanie nieprawidłowościom

W 2022 r. na mechanizm sygnalizacyjny tj. za pośrednictwem skrzynki e-mail naduzycia.POIS@mfipr.gov.pl oraz formularza e-nieprawidłowości wpłynęło 28 zgłoszeń, z czego 16 tj. 57% dotyczyło POIiŚ 2014-2020. Wszystkie zgłoszenia funduszowe zostały przekazane do IP w celu

przeprowadzenia pogłębionej analizy. Żadne z rozpatrzonych w bieżącym roku zgłoszeń nie skutkowało stwierdzeniem nieprawidłowości.

Jednocześnie IZ POIiŚ w 2022 r. przeprowadziła cykliczną analizę ryzyka nadużyć finansowych, w ramach której uwzględniono ryzyko wynikające z epidemii COVID-19. Analiza przeprowadzana jest w celu zidentyfikowania i oszacowania ryzyka oszustw w POIiŚ oraz przypisania każdemu ryzyku odpowiednich mechanizmów kontrolnych.

b. Ocena czy postępy poczynione w zakresie celów pośrednich są wystarczające, aby zapewnić ich realizację, wskazanie wszelkich podjętych lub planowanych działań naprawczych (w stosownych przypadkach)

Zobowiązania określone w Ramach Wykonania dla POIiŚ na 2018 rok zostały wypełnione.

7. Streszczenie podawane do wiadomości publicznej (art. 50 ust. 9 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

Streszczenie znajduje się w załączniku 2 do *Sprawozdania rocznego z wdrażania Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020*.

8. Sprawozdanie z wdrażania instrumentów finansowych (art. 46 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

W ramach Programu Infrastruktura i Środowisko nie są wdrażane instrumenty finansowe.

W I osi priorytetowej *Zmniejszenie emisyjności gospodarki* oferowany jest **produkt finansowy w postaci pomocy zwrotnej** (na podstawie art. 66 rozporządzenia ogólnego).

Pomoc zwrotna została przewidziana w następujących działaniach/poddziałaniach:

- *poddziałanie 1.1.1 Wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej;*
- *działanie 1.2 Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach;*
- *poddziałanie 1.3.2 Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym;*
- *poddziałanie 1.7.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych w województwie śląskim.*

9. Działania podjęte w celu spełnienia warunków wstępnych (art. 50 ust. 2 i 4 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013), w przypadku gdy mające zastosowanie warunki wstępne nie zostały spełnione w momencie przyjmowania PO

Nie ma zastosowania do *Sprawozdania rocznego z wdrażania POIiŚ 2014-2020* za 2022 rok.

10. Postępy w przygotowaniu i wdrażanie dużych projektów i Wspólnych planów działania
(art. 101 lit. h) i art. 111 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

10.1. Duże projekty

Problemy w realizacji dużych projektów są tożsame ze wskazanymi dla całego programu w punkcie 6.

Sektor środowiska

- *Ochrona przed powodzią Kotliny Kłodzkiej ze szczególnym uwzględnieniem ochrony Miasta Kłodzka*

Biorąc pod uwagę aktualny stan zaawansowania projektu należy przyjąć, że zakończy się w okresie kwalifikowalności POIiŚ.

- *Zaopatrzenie w wodę i oczyszczanie ścieków w Warszawie – Faza V, Faza VI*

W 2022 roku KE zaakceptowała zmiany dla projektów dot. zaopatrzenia w wodę i oczyszczania ścieków w Warszawie polegające na przeniesieniu oszczędności środków UE (43,85 mln zł) z Fazy V do Fazy VI. Istnieje ryzyko niezakończenia projektów w terminie do końca 2023 roku.

- *Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej dla ochrony zasobów wodnych w Poznaniu i okolicach - Etap VI*

Z uwagi na problemy i opóźnienia w realizacji rozważane jest fazowanie projektu.

- *Modernizacja i rozbudowa gospodarki wodno-ściekowej na terenie aglomeracji Radom - III etap.*

Planowana jest modyfikacja decyzji dla projektu.

Sektor energii

W projekcie *Rozszerzenie funkcjonalności Terminalu LNG w Świnoujściu* zrezygnowano z realizacji jednego zadania (przeładunek LNG na cysterny kolejowe), co wiąże się z koniecznością modyfikacji projektu i zmianą decyzji KE dla dużego projektu. Przygotowany we współpracy z ekspertami JASPERS wniosek został wysłany do KE w lutym 2023 roku.

Sektor transportu

W sektorze transportu problemy w realizacji dużych projektów są tożsame ze wskazanymi dla całego programu w punkcie 6. Wynikały one m.in. ze wzrostu cen towarów i usług, skutków wybuchu wojny w Ukrainie, opóźnień w uzyskiwaniu kompletu pozwoleń na budowę czy kłopotów z wykonawcami.

Wszelkie zmiany planowane w Wykazie dużych projektów (Załącznik 12.2 do programu)

W styczniu i sierpniu 2022 r. Komitet Monitorujący POIiŚ 2014-2020 zatwierdził obiegowo kolejne aktualizacje Wykazu Dużych Projektów, polegające na usunięciu 6 projektów (z sektora transportu i

energii). W ramach przeprowadzonych aktualizacji dla części projektów wprowadzono zmiany w zakresie m.in.: terminów złożenia wniosków do KE, rozpoczęcia i zakończenia prac czy nazw inwestycji. Instytucja Zarządzająca uzyskała pozytywne opinie ze strony Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, Głównego Inspektora Sanitarnego i Dyrektorów Urzędów Morskich o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla aktualizacji POIiŚ 2014-2020.

Kilka dużych projektów będzie wymagało kontynuacji w ramach perspektywy 2021-2027. Kontynuacja ta będzie polegała na fazowaniu inwestycji bądź ich etapowaniu.

Zmiany planowane w Wykazie dużych projektów w kolejnym okresie sprawozdawczym będą dotyczyły w głównej mierze fazowania/etapowania projektów z sektora transportu, jak również aktualizacji terminów realizacji.

10.2. Wspólne plany działania

Nie dotyczy Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

11. Dodatkowe informacje, które można dołączyć, w zależności od treści i celów programu operacyjnego

(art. 111 ust. 4 akapit drugi lit. a), b), c), d), g) i h) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

11.1. Wkład w strategie makroregionalne i strategie morskie

Do dokumentów strategicznych, które uwzględnione zostały w procesie programowania wsparcia, należy Strategia UE dla Regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB). Dokument ten ma znaczenie dla POIiŚ 2014-2020 przede wszystkim z uwagi na zbieżność tematyczną interwencji, wymiar terytorialny i promowanie współpracy w obszarach wspólnego zainteresowania. W przypadku tego dokumentu, integracja z POIiŚ 2014-2020 dotyczy wszystkich trzech celów tj. **związanych z ochroną morza**, **poprawą dostępności regionu** oraz **zwiększeniem dobrobytu**.

Do końca 2022 roku **liczba przedsięwzięć finansowanych ze środków POIiŚ**, **wykazujących związek z osiąganiem celów SUE RMB**, wyniosła **1 252**. **Wartość** tych projektów to ponad **31 mld euro**, przy **wkładzie unijnym** wynoszącym blisko **15 mld euro**. Inwestycje te są realizowane w sektorach środowiska, transportu, energii, kultury i zdrowia. Dotychczas **zakończyła się realizacja 797 projektów**.

Przykładowe efekty zakończonych inwestycji:

- Długość wspartej **kanalizacji sanitarnej**: 1 797 km;
- Długość wspartej **sieci wodociągowej**: 225 km;
- Liczba dofinansowanych **oczyszczalni ścieków** komunalnych: 102;
- Liczba **dodatkowych osób korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków**: 1,3 mln.